

แนวทางการสร้างคุณค่าตราสินค้าวิสาหกิจชุมชนประเภทอาหารแปรรูปในเขตระเบียง  
เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่น  
อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา  
Guidelines for Building Brand Value of Processed Food Community  
Enterprises in the Eastern Economic Corridor to Strengthen Local  
Communities, Bang Khla District, Chachoengsao Province

ปริญญเมธี เทียนทอง<sup>1\*</sup> และ ทักษิณาส สมบูรณ์<sup>2</sup>  
Prachayamethee Thianthong<sup>1\*</sup> and Thaksinat Somboon<sup>2</sup>

<sup>1</sup>อาจารย์ประจำสาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

<sup>1</sup>Lecturer in Marketing Faculty of management Science, Rajabhat Rajanagarindra University

<sup>2</sup>อาจารย์ประจำสาขาวิชาการท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

<sup>2</sup>Lecturer in Tourism for Development Faculty of management Science, Rajabhat Rajanagarindra University

\*Corresponding email: nuch4393@gmail.com

Received: February 25, 2025.; Revised: May 29, 2025.; Accepted: June 10, 2025

### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) บริบทและความต้องการของสินค้าวิสาหกิจชุมชนประเภทอาหารแปรรูปในเขตระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา 2) พัฒนาแนวทางการสร้างคุณค่าตราสินค้าวิสาหกิจชุมชนประเภทอาหารแปรรูปในเขตระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา สำหรับเป็นแนวทางส่งเสริมให้ชุมชนได้นำไปใช้ประโยชน์ในการสร้างรายได้ให้ชุมชนต่อไป 3) กระตุ้นและพัฒนาผู้ประกอบการให้เป็นต้นแบบเชิงพาณิชย์ในการสร้างคุณค่าตราสินค้าวิสาหกิจชุมชนประเภทอาหารแปรรูปในเขตระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นฉะเชิงเทรา เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ผลการวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงช่วงอายุ 40 ปีขึ้นไป มีสถานะการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีสินค้าที่ผลิตเป็นของตนเอง เช่น กล้วยเบรคแตก มะม่วงกวน แยมมะม่วง น้ำปลาหวาน กล้วยตากอบแห้ง น้ำพริก เป็นต้น รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 - 15,000 บาท แนวทางการสร้างคุณค่าตราสินค้าวิสาหกิจชุมชนประเภทอาหารแปรรูป มีการแปรรูปสินค้าจากวัตถุดิบที่มาจากธรรมชาติในท้องถิ่นเพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างรายได้ให้กับครัวเรือน การกระตุ้นและพัฒนาผู้ประกอบการให้เป็นต้นแบบเชิงพาณิชย์ โดยทำบรรจุภัณฑ์ที่สะดวกต่อการใช้งานตรงต่อความต้องการของผู้บริโภค และขอมาตรฐานการรับรองคุณภาพอาหารและยา รวมถึงหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนควรให้การส่งเสริมสนับสนุนด้านการจัดจำหน่ายให้มากขึ้น

คำสำคัญ : คุณค่าตราสินค้า, วิสาหกิจชุมชน, อาหารแปรรูป

## ABSTRACT

The purposes of this research were to study: 1) Context and needs of community enterprise products in the category of processed food in the Eastern Economic Corridor, Bang Khla District, Chachoengsao Province; 2) to develop guidelines for creating brand value for community enterprises in the processed food category in the Eastern Economic Corridor, Bang Khla District, Chachoengsao Province, to be used as a guideline to encourage the community to use it in order to generate income for the community; and 3) to stimulate and develop entrepreneurs to be commercial models in creating brand value for community enterprises in the category of processed food in the Eastern Economic Corridor, Bang Khla District, Chachoengsao Province. This Participatory Action Research.

The research results found that female, aged 40 years and above, and had membership status in the community enterprise. They produce their own products such as deep-fried bananas, dried mango dessert, mango jam, sweet fish sauce, dried bananas, chili paste, etc. The average monthly income is between 10,001 - 15,000 baht. The guidelines for building brand value for community enterprises in the processed food category include: processing products from raw materials that come from the nature in the locality to increase value and generate income for households; encouraging and developing entrepreneurs to become commercial prototypes by making packaging that is easy to use, meets consumer needs; and requesting for food and drug quality certification standards. In addition, the government and private sector agencies should provide more support for distribution.

**Keywords :** Brand Awareness, Community Enterprises, Processed food

## บทนำ

โครงการระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เป็นการลงทุนโครงการขนาดใหญ่เพื่อยกระดับการพัฒนาประเทศไปสู่ยุค“ไทยแลนด์ 4.0” ซึ่งได้มีการกำหนดเขตพื้นที่เป้าหมายนำร่อง 3 จังหวัดในพื้นที่ภาคตะวันออก ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง อีกทั้งยังได้กำหนดอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ได้รับการส่งเสริมเพื่อให้เกิดการลงทุนอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค เพื่อเพิ่มศักยภาพรองรับการลงทุน และการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในพื้นที่รวมทั้งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการจัดระบบการสะสมเทคโนโลยี เพื่ออนาคตที่ยั่งยืนของประเทศไทย แผนโครงการระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกถูกบรรจุในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ซึ่งประกอบไปด้วย (1) แผนปฏิบัติการการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (2) แผนปฏิบัติการการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล (3) แผนปฏิบัติการการพัฒนาศูนย์กลางธุรกิจ และศูนย์กลางการเงิน (4) แผนปฏิบัติการการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมาย (5) แผนปฏิบัติการการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว และ (6) แผนปฏิบัติการการพัฒนาบุคลากร การศึกษา การวิจัย และเทคโนโลยี สำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมายที่กำหนดไว้ในโครงการระเบียบเศรษฐกิจ

พิเศษภาคตะวันออก ประกอบด้วย 12 ประเภท ได้แก่ (1) อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ (2) อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ (3) อุตสาหกรรมการเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ (4) อุตสาหกรรมการแปรรูปอาหาร (5) อุตสาหกรรมท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (6) อุตสาหกรรมหุ่นยนต์ (7) อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ (8) อุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร (9) อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ (10) อุตสาหกรรมดิจิทัล (11) อุตสาหกรรมการป้องกันประเทศ (12) อุตสาหกรรมการพัฒนาบุคลากรและการศึกษา จารุวรรณ เหมยากร, สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.). เขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2564 จาก <https://eeco.or.th/th>

หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ความสนใจและเร่งผลักดันพัฒนาในเรื่องดังกล่าวเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับประเทศและเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศอีกทางหนึ่งด้วย และในเขตโครงการระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกที่ประกอบไปด้วยจังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง ตามข้อมูลเขตพื้นที่ คือ มีการประกอบอุตสาหกรรมขนาดเล็กทั้งในพื้นที่และครัวเรือนเพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชนนั้นคือ การจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากทางภาครัฐโดยกำหนดเป็นนโยบายในการพัฒนาโครงการระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มีรายละเอียดสำคัญ คือ การยกระดับสินค้าโอท็อปนำนวัตกรรมเข้ามาช่วยพัฒนาสินค้า การจัดระบบการขายสินค้าให้ตรงต่อความต้องการของตลาด เพิ่มรายได้ชุมชนในพื้นที่เขตโครงการระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.), (2560)

โครงการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและผู้ค้ารายย่อยในเขตโครงการระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกนำเทคโนโลยีมาส่งเสริมสินค้าโอท็อปเพิ่มศักยภาพการขยายช่องทางจำหน่ายให้ตรงตามความต้องการของตลาด อีกทั้งช่วยหาแหล่งเงินทุนให้ผู้ค้ารายย่อย ชุมชน พร้อมตั้งกลุ่มเป้าหมายและสินค้าที่นิยมในพื้นที่นำร่อง อย่างน้อย 10 ชุมชน ได้แก่ จังหวัดระยอง เช่น ทุเรียนทอดกรอบ เครื่องเงิน จังหวัดชลบุรี เช่น พุดดิ้งมะพร้าวอ่อน ข้าวกล้อง สบู่เปลือกมังคุด จังหวัดฉะเชิงเทรา เช่น มะม่วงน้ำดอกไม้ หมูแท่งอบกรอบ เป็นต้น โดยมีแนวทางดำเนินการ 2 รูปแบบ ได้แก่ ตั้งบริษัทวิสาหกิจชุมชน เช่น การลงทุนร่วมระหว่าง สกพอ. สำนักงานกองทุนหมู่บ้านเอกชน ทำหน้าที่วางแผนการผลิต การตลาดส่งเสริมการขายอย่างต่อเนื่อง และศูนย์พัฒนาธุรกิจชุมชนทำหน้าที่ ศึกษาวิจัย พัฒนาสินค้าชุมชนให้มีคุณภาพในระดับมาตรฐานมีรูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่น่าสนใจ รวมทั้งฝึกอบรมบุคลากรให้ทำงานร่วมกับนวัตกรรมใหม่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.), (2560)

ประกอบกับเขตพื้นที่ดังกล่าวมีสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและได้รับความนิยมสูง มีการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีสินค้าและผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่สามารถขายให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวได้ แต่ด้วยสถานการณ์ด้านการแข่งขันของตลาดในปัจจุบันมีความรุนแรงเพิ่มขึ้น สินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในเขตพื้นที่อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ยังไม่เป็นที่รู้จัก ไม่ได้รับความนิยม ดังนั้น การสร้างคุณค่าตราสินค้า การสร้างการรับรู้ การให้ข้อมูลผลิตภัณฑ์ การยื่นเตือนความทรงจำ รวมไปถึงการพัฒนาตัวผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา จึงเป็นเรื่องสำคัญที่หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน สถาบันการศึกษา รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดต้องเร่งพัฒนาการสร้างคุณค่าตราสินค้าและสร้างการรับรู้ให้มากขึ้น จัดหาสถานที่จัดจำหน่าย เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายรูปแบบออนไลน์เพื่อเป็นทางเลือกให้กับผู้บริโภค และยังสามารถขยายฐานลูกค้าในต่างจังหวัดได้ด้วยการส่งเสริมการตลาดและการสื่อสารการตลาดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อส่งผ่านข้อมูลผลิตภัณฑ์ให้รวดเร็วในวงกว้าง สร้างยอดขาย การสร้างรู้จักสินค้าในกลุ่มเป้าหมายจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการเพื่อช่วยส่งเสริมผลักดันและพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดย่อมในระดับชุมชนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งสามารถแข่งขันได้ในตลาดที่มีขนาดใหญ่ขึ้น

จากเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยมีความเห็นว่าการศึกษาแนวทางการสร้างคุณค่าตราสินค้าวิสาหกิจชุมชนประเภทอาหารแปรรูปในเขตระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่น อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่น มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเร่งพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการ ซึ่งจะประโยชน์ในด้านวิชาการคือ ได้แลกเปลี่ยนข้อมูลนำทฤษฎีด้านการจัดการตราสินค้า การสร้างภาพลักษณ์ตราสินค้าและการสื่อสารทางการตลาดเข้ามาช่วยในการระดมความคิด วางแผนดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของสินค้า เพิ่มส่วนประกอบ รสชาติ รูปแบบตัวสินค้าและบรรจุภัณฑ์ให้มีความสะดวกต่อการรับประทานและการใช้งาน รวมถึงการวิเคราะห์พฤติกรรมและความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบัน เมื่อวิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็ง มีการรวมกลุ่มสมาชิกที่มากขึ้น มีสินค้าที่หลากหลาย มีนวัตกรรมและกระบวนการผลิตที่ดี ได้รับมาตรฐานการรับรองการผลิตสินค้า ภาครัฐและภาคเอกชนควรให้การสนับสนุนผลักดันเรื่องการจัดจำหน่าย การขยายตลาดให้สินค้าวิสาหกิจชุมชนเป็นที่รู้จักในวงกว้างมากยิ่งขึ้นจะช่วยสร้างโอกาสและสร้างรายได้กลับสู่ครัวเรือน และพัฒนาให้เป็นพื้นที่ต้นแบบในเรื่องของการสร้างคุณค่าตราสินค้าวิสาหกิจชุมชนประเภทอาหารแปรรูปในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกต่อไป

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทของสินค้าวิสาหกิจชุมชนประเภทอาหารแปรรูปในเขตระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อกำหนดแนวทางการสร้างคุณค่าตราสินค้าวิสาหกิจชุมชนประเภทอาหารแปรรูปในเขตระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา
3. เพื่อกระตุ้นและพัฒนาผู้ประกอบการให้เป็นต้นแบบเชิงพาณิชย์ในการสร้างคุณค่าตราสินค้าวิสาหกิจชุมชนประเภทอาหารแปรรูปในเขตระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการสร้างคุณค่าตราสินค้าวิสาหกิจชุมชนประเภทอาหารแปรรูปในเขตระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่น อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อศึกษาข้อมูลบริบทพื้นฐานสินค้าวิสาหกิจชุมชนในเขตระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก จังหวัดฉะเชิงเทรา และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการสร้างคุณค่าตราสินค้าวิสาหกิจชุมชนในเขตระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีรายละเอียดของวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

#### การรวบรวมข้อมูล

กิจกรรมที่ 1 ทีมผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ทำการสำรวจภาคสนามเพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการด้านการสร้างคุณค่าตราผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนประเภทอาหารแปรรูปในเขตระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา และสภาพพื้นที่ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนแผนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างคุณค่าตราสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีการดำเนินการในพื้นที่ และประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมในชุมชน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ศักยภาพด้านการตลาด

กิจกรรมที่ 2 การสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้นำหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชนประเภทอาหารแปรรูปในเขต  
ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างคุณค่าตรา  
ผลิตภัณฑ์ ซึ่งกระบวนการนี้ผู้วิจัยดำเนินการส่งเครื่องมือในการวิจัยต่อสถาบันวิจัยเพื่อส่งตรวจจริยธรรมการวิจัยใน  
มนุษย์ก่อนที่จะนำเครื่องมือในการวิจัยไปใช้ดำเนินการสัมภาษณ์จริงต่อผู้นำหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชนประเภท  
อาหารแปรรูปในเขตระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

กิจกรรมที่ 3 ทำการสนทนากลุ่ม ตัวแทนผู้ประกอบการวิสาหกิจ หน่วยงานภาครัฐ/ภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง  
เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างคุณค่าตราผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนประเภทอาหารแปรรูปในเขตระยองเศรษฐกิจพิเศษ  
ภาคตะวันออก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

กิจกรรมที่ 4 จัดทำคู่มือการสร้างคุณค่าตราผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารแปรรูปในเขตระยองเศรษฐกิจพิเศษ  
ภาคตะวันออก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้วยวิธีการสังเคราะห์ข้อมูล

กิจกรรมที่ 5 ถ่ายทอดข้อมูลให้กับชุมชน/พื้นที่และจัดทำการประชุมสัมมนาพื้นที่ต้นแบบในการสร้างคุณค่า  
ตราผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทอาหารแปรรูป อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

#### **กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา**

ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก อำเภอบางคล้า จังหวัด  
ฉะเชิงเทรา และบุคคลที่เกี่ยวข้องในหน่วยงานภาครัฐ/ภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยได้จำแนกกลุ่มตัวอย่างจาก  
วัตถุประสงค์การวิจัย ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างการวิจัยออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. ตัวแทนผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 20 คน
2. ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านวิสาหกิจชุมชน จำนวน 5 คน
3. ตัวแทนหน่วยงานภาคเอกชนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านวิสาหกิจชุมชน จำนวน 5 คน

#### **การวิเคราะห์ข้อมูล**

การวิเคราะห์ข้อมูลเมื่อได้ดำเนินการเก็บข้อมูลเป็นที่เรียบร้อยแล้วผู้วิจัยได้ดำเนินการ เพื่อตอบวัตถุประสงค์  
ของการวิจัยที่ได้ตั้งไว้โดยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนาข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยได้นำการวิเคราะห์เชิงพรรณนามาใช้เพื่อการอธิบาย การบรรยายถึงคุณสมบัติหรือลักษณะของการ  
แจกแจงข้อมูลตัวแปรต่าง ๆ ตามปัจจัยด้านคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง
2. นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมาสรุปเป็นข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการสนทนากลุ่ม และนำ  
ข้อมูลมาใช้ในการอภิปรายผล
3. สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะในการวิจัย โดยให้มีความครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา  
ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้และจัดทำคู่มือเพื่อดำเนินการเผยแพร่ต่อไป

#### **ผลการวิจัย**

การวิจัยเรื่องแนวทางการสร้างคุณค่าตราสินค้าวิสาหกิจชุมชนประเภทอาหารแปรรูปในเขตระยองเศรษฐกิจ  
พิเศษภาคตะวันออกเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่น อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยได้ทำการ  
สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาเป็นแนวทางและต้นแบบในการสร้างคุณค่าตราสินค้าวิสาหกิจ  
ชุมชนประเภทอาหารแปรรูปกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ผลการวิจัยพบว่า

1. บริบทของผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนประเภทอาหารแปรรูปในเขตระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก  
อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา จากตัวแทนผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน  
20 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงช่วงอายุ 40 ปีขึ้นไป สถานะการเป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีสินค้าที่ทำการผลิตเป็น  
ของตนเอง เช่น กลัวยเบรคแตก มะม่วงกวน แยมมะม่วง น้ำปลาหวาน กลัวยตากอบแห้ง เป็นต้น ลักษณะสินค้าที่ทำการ  
ผลิตเป็นสินค้าประเภทอาหารแปรรูปและเครื่องจักรสาน เช่น หมวกก๊วยเลี้ย กระเป๋าผ้า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ได้รับจาก  
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนอยู่ระหว่าง 10,001 - 15,000 บาท ต่อเดือน

2. แนวทางการสร้างคุณค่าตราสินค้าวิสาหกิจชุมชนประเภทอาหารแปรรูปในเขตระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ตัวแทนวิสาหกิจชุมชนได้เสนอแนวทางว่า

การจัดจำหน่ายสินค้าของวิสาหกิจชุมชน รูปแบบช่องทางการจัดจำหน่ายโดยจัดตั้งสถานที่จัดจำหน่ายไว้เป็นหลักคือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้านค้าในชุมชน การตั้งจุดจำหน่ายที่ปั้มน้ำมัน การวางจำหน่ายตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด รวมถึงการจัดจำหน่ายผ่านช่องทางออนไลน์ทั้งแอปพลิเคชันไลน์และเฟซบุ๊ก และฝากถึงหน่วยงานภาครัฐให้เร่งผลักดันสินค้าของวิสาหกิจชุมชนให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง สนับสนุนให้มีการจัดงานแสดงและจัดจำหน่ายสินค้าของวิสาหกิจชุมชน เช่น การจัดงานโอท็อปที่เมืองทองธานี เนื่องจากมีสถานที่กว้างขวางและอยู่ในชุมชนเมืองที่กลุ่มผู้ซื้อหรือผู้บริโภคกำลังซื้อ เพื่อให้สินค้าเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้นและเป็นการได้ออกไปเปิดตัวให้สินค้าได้เป็นที่รู้จักมากขึ้นด้วย และทำการขยายอาณาเขตการขายไปยังจังหวัดอื่น ๆ เช่น ชลบุรี ระยอง ปราจีนบุรี และนำสินค้าไปฝากขายตามร้านค้า ร้านอาหารในจังหวัดอื่น ๆ เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีนักท่องเที่ยว เป็นย่านการค้า เขตอุตสาหกรรม และสถานศึกษา และขอให้สนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดทำบรรจุภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องจักร เช่น เครื่องอบแห้ง เครื่องเป่าลมร้อน เครื่องขึ้นถ่วงอาหาร เป็นต้น

การออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีอัตลักษณ์ ที่สื่อถึงชุมชนแหล่งต้นกำเนิดของสินค้า ออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีคุณภาพเป็นตราสัญลักษณ์ และในภาพรวมควรสื่อการรับรู้ที่เชื่อมโยงถึงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัด ฉะเชิงเทราให้ผู้บริโภคได้รับรู้และมีความเข้าใจถึงประวัติความเป็นมาของจังหวัดและความเป็นมาของสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดเสริมไปด้วย โดยนำเสนอเป็นเรื่องราวและพิจารณาว่า สินค้าตัวไหนที่สามารถนำมาประกอบในการนำเสนอเป็นเรื่องราวที่สร้างการติดตามและสร้างความน่าเชื่อถือได้ว่า ถ้ามาท่องเที่ยวที่จังหวัดฉะเชิงเทราจะต้องหาซื้อสินค้านี้ดังกล่าวน่าเชื่อถือรับประกัน

3. การกระตุ้นและพัฒนาผู้ประกอบการให้เป็นต้นแบบเชิงพาณิชย์ในการสร้างคุณค่าตราสินค้าวิสาหกิจชุมชนประเภทอาหารแปรรูปในเขตระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

จากการสนทนากลุ่มตัวแทนหน่วยงานภาครัฐวิสาหกิจชุมชนกลุ่มขนมแม่บุญมี ตำบลปากน้ำ อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 5 คน ได้เสนอแนวทางว่า ควรมีการสนับสนุนการนำวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาแปรรูปเป็นอาหารและขนม ซึ่งการนำวัตถุดิบในท้องถิ่นของเกษตรกรไม่ว่าจะเป็นรายใหญ่หรือรายย่อยมาเป็นส่วนประกอบในอาหารและขนมยังเป็นการสร้างรายได้ให้กลับคืนสู่ท้องถิ่นได้อีกทางหนึ่ง ทำให้มีรายได้หมุนเวียนอยู่ในครัวเรือนในท้องถิ่น สามารถนำวัตถุดิบของท้องถิ่นมาเป็นส่วนประกอบทั้งในอาหารและขนม เช่น ขนมปั้นขลิบไส้ปลา กะพง น้ำพริกกุ้งเสียบ ซึ่งได้มาจากกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงปลากระพงและกุ้งในท้องถิ่นนำมาขายส่งให้กับทางกลุ่มนำมาแปรรูปเป็นอาหารและขนม มะม่วง มะพร้าว สับปะรด ข้าวไรซ์เบอร์รี่ ฯลฯ

เรื่องการจัดจำหน่ายควรรขยายช่องทางการขายผ่านทางออนไลน์ การออกงานแสดงสินค้าโอท็อป ของจังหวัดฉะเชิงเทรา รวมถึงนำสินค้าไปวางขายในร้านสะดวกซื้อ (7-11) การจัดทำบรรจุภัณฑ์ควรดำเนินการจัดทำและออกแบบป้ายฉลาก โลโก้ เพื่อให้สินค้ามีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับมีความน่าเชื่อถือ แข่งขันกับสินค้ารายอื่น ๆ ได้ และสามารถนำออกขายสู่ตลาดภายนอกได้

จากการสนทนากลุ่มตัวแทนหน่วยงานภาคเอกชนบริษัทผลไม้แปรรูปพร จำกัด จำนวน 5 คน ได้เสนอแนะทางว่า ควรสนับสนุนและมีการรับวัตถุดิบจากแหล่งชุมชนเพื่อนำมาแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่ม ซึ่งวัตถุดิบหลักจากกลุ่มเกษตรกรในท้องถิ่น หลัก ๆ คือ มะม่วง เป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรในท้องถิ่นมีรายได้กลับสู่ครัวเรือนและควรส่งเสริมการอบรมให้ความรู้กับเกษตรกรในท้องถิ่นในเรื่องการแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม รวมถึงการให้ความรู้ในการการขายออนไลน์ผ่านทางเฟซบุ๊ก หรือ ไลน์ และเว็บไซต์การขายออนไลน์ต่าง ๆ ส่งเสริมพื้นที่ในการขาย การจัดงานเทศกาลของดีประจำจังหวัดโดยการเปิดตลาดให้พื้นที่ขายสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน รวมถึงการอบรมให้ความรู้ในเรื่องการขอใบอนุญาตมาตรฐานอาหารและยา (อย.) เพื่อส่งเสริมและช่วยยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้เติบโตและแข็งแกร่งสามารถแข่งขันได้ในส่วนของภาคอุตสาหกรรมประเภทอาหารแปรรูปต่อไป

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อให้สินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป็นที่รู้จักมากขึ้น ผู้ประกอบการต้องอาศัยสื่อสังคมออนไลน์เข้ามาช่วยโฆษณาประชาสัมพันธ์ หรือการติดต่อรายการโทรทัศน์ด้านอาหารที่มีชื่อเสียง เพื่อทำการโฆษณาประชาสัมพันธ์ให้สินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียงมากยิ่งขึ้น หรือเมื่อมีโอกาสได้ออกงานแสดงสินค้าก็ควรใช้สื่อสังคมออนไลน์ อย่างเช่น การไลฟ์สดเพื่อแสดงให้เห็นให้ผู้บริโภคได้เห็นสินค้า หรือขั้นตอนกระบวนการผลิตสินค้า และควรนำเสนอเป็นเรื่องราวความเป็นมาของผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ว่ามีที่มาที่ไปอย่างไร เพื่อสร้างการติดตาม การค้นหา และนำมาซึ่งการค้นหาซื้อสินค้ามาทดลองบริโภค และเข้าร่วมการศึกษาดูงานตามสถานประกอบการที่สามารถเป็นตัวอย่างการผลิตและแปรรูปสินค้าวิสาหกิจชุมชน ศึกษาดูขั้นตอนการแปรรูป การทำบรรจุภัณฑ์ การเข้าสู่ตลาด เทคนิควิธีการขายและนำเสนอสินค้า และกลยุทธ์ด้านการตลาด เป็นต้น และควรให้ผู้ที่มีบทบาทในชุมชนติดต่อรายการโทรทัศน์มาถ่ายทอดกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่สามารถเป็นต้นแบบได้ นำเสนอสินค้าที่ขายดี ที่มียอดขายสูง และมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับเพื่อให้มีผู้ติดตาม และตามหาเมื่อเดินทางมาท่องเที่ยวที่จังหวัดฉะเชิงเทรา

## อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 บริบทของผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนประเภทอาหารแปรรูปในเขตระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ส่วนใหญ่สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป็นเพศหญิงช่วงอายุ 40 ปีขึ้นไป สถานะการเป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีสินค้าที่ทำการผลิตเป็นของตนเอง เช่น กล้วยเบรคแตก มะม่วงกวน แยมมะม่วง น้ำปลาทูหวาน กล้วยตากอบแห้ง เป็นต้น ลักษณะสินค้าที่ทำการผลิตเป็นสินค้าประเภทอาหารแปรรูปและเครื่องจักรสาน เช่น หมวกกุญแจ กระเป๋าผ้า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ได้รับจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอยู่ระหว่าง 10,001 - 15,000 บาท ต่อเดือน พบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตจิรา ไชยขวัญ (2555) ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจต่อการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนของสมาชิกในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร ผลการวิจัยพบว่า (1) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 50.70 ปี มีสถานภาพสมรสแล้ว จบการศึกษาระดับภาคบังคับ ส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางสังคม มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.74 คน แหล่งและระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารระดับปานกลางในภาพรวมและจากสื่อบุคคล ส่วนใหญ่จากเกษตรกรตำบลและเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร

อาชีพหลักที่ทำรายได้ให้กับสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมากที่สุด คือ อาชีพการเกษตร จำนวนพื้นที่ถือครองทำการเกษตรเฉลี่ย 21.65 ไร่ จำนวนแรงงานเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ย 2.32 ราย จำนวนแรงงานจ้างภาคการเกษตรเฉลี่ย 1.55 ราย รายได้ภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 341,472.39 และ 122,489.66 บาท ตามลำดับ รายจ่ายภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 93,920.25 และ 188,322.09 บาท ตามลำดับ และรายได้จากการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเฉลี่ย 14,979.14 บาท ส่วนใหญ่สมาชิกมีหนี้สิน และแหล่งเงินทุนที่ใช้ทำการเกษตรมาจากทุนของตนเอง (2) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนระดับมากในภาพรวม (3) ปัญหาของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด และมีเพียงส่วนน้อยที่ให้ข้อเสนอแนะว่าควรมีการขยายฐานในการคำนวณภาษีเพิ่มขึ้นจากเดิมที่ให้กลุ่มมีรายได้พึงประเมิน 1,800,000 บาท

การอภิปรายผลการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เพื่อกำหนดแนวทางการสร้างคุณค่าตราสินค้าวิสาหกิจชุมชนประเภทอาหารแปรรูปในเขตระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ตัวแทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้เสนอไว้คือ ควรออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีอัตลักษณ์ ที่สื่อถึงชุมชนแหล่งต้นกำเนิดของสินค้า ออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีคุณภาพเป็นตราสัญลักษณ์ และในภาพรวมควรสื่อการรับรู้ที่เชื่อมโยงถึงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดฉะเชิงเทราให้ผู้บริโภคได้รับรู้และมีความเข้าใจถึงประวัติความเป็นมาของจังหวัดและความเป็นมาของสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดเสริมไปด้วย โดยนำเสนอเป็นเรื่องราวและพิจารณาว่า สินค้าตัวไหนที่สามารถนำมาประกอบในการนำเสนอเป็นเรื่องราวที่สร้างการติดตามและสร้างความน่าเชื่อถือได้ว่ามาท่องเที่ยวที่จังหวัดฉะเชิงเทราจะต้องหาซื้อสินค้าดังกล่าวมาทดลองรับประทาน เนื่องจากไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวหรือการจับจ่ายซื้อสินค้าเป็นรูปแบบการดำเนินชีวิตที่ต้องดำเนินมาด้วยกัน สินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามารถจัดซื้อจัดหาเป็นของขวัญของฝากได้นั่นเอง ดังนั้นนอกจากการบรรจุภัณฑ์แบบซื้อรับประทานส่วนตัวแล้วยังสามารถจัดบรรจุภัณฑ์ในลักษณะที่เป็นแพ็คเกจสำหรับเป็นของขวัญ ของที่ระลึก และเป็นของฝากคนที่เรารักก็ได้ พบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงยุทธ ต้นวัน และ รัชดาพร บุญกอง (2566) ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ด้านการแปรรูปอาหารเพื่อสุขภาพ จากภูมิปัญญาท้องถิ่นของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดสนุก (สกลนคร นครพนม มุกดาหาร) ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการแปรรูปอาหารเพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ 1.1) การแปรรูปอาหารเพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์โดยใช้วัตถุดิบจากพืช และ 1.2) การแปรรูปอาหารเพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์โดยใช้วัตถุดิบจากสัตว์ จำนวน 20 รายการ 2) การพัฒนาผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ ด้านการแปรรูปอาหารเพื่อสุขภาพ มีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าให้มีความหลากหลายเป็นที่น่าสนใจจากภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ผลิตภัณฑ์มีความแปลกใหม่ โดดเด่นเป็นอัตลักษณ์เฉพาะกลุ่มทำให้เกิดการจดจำผลิตภัณฑ์ผ่านตราสินค้าและเป็นการประชาสัมพันธ์สินค้าอีกทางหนึ่ง 3) ยกระดับและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันโดยการอบรมเชิงปฏิบัติการจากวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการจำหน่ายสินค้าออนไลน์และออฟไลน์ จัดเวทีแสดงสินค้าเป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจะได้นำองค์ความรู้ไปใช้ในการแข่งขันด้านการแปรรูปอาหารเพื่อสุขภาพและเพิ่มช่องทางการตลาดให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เช่นเดียวกับงานวิจัยของ พระมหาสุริยัน อุตตโร และคณะ (2562) ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาเทคนิคและกระบวนการถนอมอาหารตามภูมิปัญญา ท้องถิ่นของวิสาหกิจชุมชนบ้านโนนกาหลง อ.พิบูลมังสาหาร จ.อุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาบรรจุภัณฑ์อาหาร ได้นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยในการบรรจุภัณฑ์อาหาร คือ เครื่องขึ้นสุญญากาศ และมีการพัฒนาออกแบบตราสัญลักษณ์สินค้าและกล่องบรรจุภัณฑ์ เพื่อ เป็นการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์และเป็นการประชาสัมพันธ์ตัวผลิตภัณฑ์และกลุ่มผู้ผลิตได้ อีกทางหนึ่งด้วย รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ สวิชญา บุญโสอด, บำเพ็ญ เขียวหวาน และ นารีรัตน์ สิริสาร (2562) ทำการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่า (1) สมาชิกวิสาหกิจ

ชุมชนส่วนมากมีความรู้เกี่ยวกับการจดทะเบียนจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนแต่ยังเข้าใจผิดเกี่ยวกับเป้าหมายที่แท้จริงของวิสาหกิจชุมชน สมาชิกได้รับความรู้จากสื่อกิจกรรมโดย วิธีการประชุมกลุ่มย่อยมากที่สุด และมีความคิดเห็นว่าการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนด้านการผลิตมีความเหมาะสมมากที่สุด (2) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีส่วนร่วมมากที่สุด ในด้านการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในการเป็นผู้ผลิตสินค้าหรือบริการของกลุ่ม (3) วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ มีศักยภาพด้านกระบวนการดำเนินงานอยู่ในระดับดี ในด้านผู้นำโดยมีการเปิดโอกาสและกำหนดวิธีการให้สมาชิกทั้งหมดมีส่วนร่วม ผลลัพธ์ในการดำเนินงานที่ประสบผลสำเร็จมากที่สุด คือสมาชิกส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยเข้าร่วมกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอทำให้กิจกรรมส่วนใหญ่ประสบผลสำเร็จ สมาชิกมีความต้องการวิธีการส่งเสริมแบบกลุ่มโดยการศึกษาดูงานและต้องการความรู้ด้านการผลิต ด้านการจัดการผลผลิต ด้านความรู้เกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพและระบบรับรองคุณภาพ (4) ปัญหาและข้อเสนอแนะ คือ สินค้ายังไม่เป็นที่รู้จักมากเนื่องจากขาดการส่งเสริมการตลาดจึงควรมีการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยของผลิตภัณฑ์เพื่อจัดทำแผนการส่งเสริมและพัฒนาการตลาดให้ตรงเป้าหมาย รวมถึงการพัฒนาเครือข่ายทางด้านการตลาดเพื่อเพิ่มช่องทางการกระจายสินค้าและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางการตลาด ซึ่งจะทำให้สินค้าเป็นที่รู้จักและมีผู้ต้องการมากขึ้น อันจะนำมาสู่การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

การอภิปรายผลการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 เพื่อกระตุ้นและพัฒนาผู้ประกอบการให้เป็นต้นแบบเชิงพาณิชย์ในการสร้างคุณค่าตราสินค้าวิสาหกิจชุมชนประเภทอาหารแปรรูปในเขตระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา หน่วยงานภาครัฐให้แรงผลักดันสินค้าของวิสาหกิจชุมชนให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง สนับสนุนให้มีการจัดงานแสดงและจัดจำหน่ายสินค้าของวิสาหกิจชุมชน เช่น การจัดงานโอท็อปที่เมืองทองธานี เนื่องจากมีสถานที่กว้างขวางและอยู่ในชุมชนเมืองที่กลุ่มผู้ซื้อหรือผู้บริโภคมีกำลังซื้อ เพื่อให้สินค้าเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น และเป็นการได้ออกไปเปิดตัวให้สินค้าได้เป็นที่รู้จักมากขึ้นด้วย ทางกลุ่มยังขอฝากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแลสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้ช่วยสนับสนุนและผลักดันให้สินค้าเป็นที่รู้จักและขยายอาณาเขตการขายไปยังจังหวัดอื่น ๆ เช่น ชลบุรี ระยอง ปราจีนบุรี และนำสินค้าไปฝากขายตามร้านค้า ร้านอาหารในจังหวัดอื่น ๆ เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีนักท่องเที่ยวค่อนข้างเยอะ เป็นย่านการค้า เขตอุตสาหกรรม และสถานศึกษา และขอให้สนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดทำบรรจุภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องจักร เช่น เครื่องอบแห้ง เครื่องเป่าลมร้อน เครื่องขึ้นถนอมอาหาร เป็นต้น พบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐนันท์ ศูนย์จันดา (2566) ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติบ้านพุบอน ตำบลแก่งกระจาน อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่าสภาพการบริหารจัดการประกอบด้วยด้านวัตถุดิบ กลุ่มมีการใช้ผลผลิตจากการเกษตรของท้องถิ่นตนเอง ด้านการผลิต กลุ่มมีการจัดตั้งศูนย์กลางการผลิต มีการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพ ด้านการขนส่ง กลุ่มได้ดำเนินการใช้การขนส่ง จากหน่วยงานภายนอกและจัดส่งด้วยกลุ่มเอง ด้านการตลาด มีการจำหน่ายทั้งปลีกและส่ง มีช่องทางการจำหน่ายทั้งแบบออนไลน์และออฟไลน์ ส่วนด้านบริการ กลุ่มมีการสร้างกิจกรรมที่ส่งเสริมความพึงพอใจของลูกค้า ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนา ประกอบด้วยปัจจัยภายใน พบว่า สมาชิกทุกคนมีบทบาทร่วมกันในการพัฒนาการจัดการตั้งกลุ่ม รวมทั้งการบริหารจัดการภายในกลุ่มร่วมกัน กลุ่มมีการส่งเสริมการเรียนรู้ เพิ่มพูนความรู้อย่างสม่ำเสมอ กลุ่มมีการจัดการด้านการเงิน มีการจัดทำบัญชี และมีการจัดสรรกำไร เงินปันผลให้กับสมาชิกกลุ่มทุกเดือน ปัจจัยภายนอก พบว่ากลุ่มมีเครือข่ายความร่วมมือทั้งด้านการตลาด องค์ความรู้การพัฒนาผลิตภัณฑ์ งบประมาณ และการสนับสนุนด้านกำลังใจจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ปัญหา อุปสรรคในการพัฒนา พบว่า การมีคู่แข่งทางการตลาดในกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่ใกล้เคียงกันเป็นจำนวนมาก การพึ่งพาภาครัฐในการจัดการด้านการตลาด ความไม่แน่นอนของผลผลิตที่เป็นวัตถุดิบในท้องถิ่น และปัญหาด้านการผลิต ส่วนแนวทางการพัฒนาเพื่อให้วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติบ้านพุบอน ตำบลแก่งกระจาน อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีประสบความสำเร็จ พบว่าความเข้มแข็ง

ความร่วมมือกันของประธานกลุ่มและสมาชิก การใช้เทคโนโลยีในการเพิ่มการประชาสัมพันธ์ การตลาดและช่องทางการจัดจำหน่าย การพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามความต้องการของลูกค้า และการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

## ข้อเสนอแนะ

### ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนด้านงบประมาณหรือวัสดุอุปกรณ์ในการผลิตและการจัดจำหน่ายเพื่อส่งเสริมและผลักดันให้เกิดการสร้างอาชีพและสร้างรายได้สู่ครัวเรือน รวมถึงจัดกิจกรรมอบรมเสริมความรู้เรื่องการขอมาตรฐานจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ให้ผู้ประกอบการมีความรู้ความเข้าใจและสามารถดำเนินการยื่นขอการรับรองมาตรฐานได้

2. ควรมีการจัดอบรมแบบฝึกปฏิบัติการใช้สื่อออนไลน์ในการขายสินค้าให้สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำมาใช้งานได้จริง เพื่อเพิ่มช่องทางการขายสินค้า ขยายฐานลูกค้าให้กว้างมากยิ่งขึ้น สร้างรายได้และผลกำไรให้มากยิ่งขึ้น

### ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

1. การจัดทำบรรจุภัณฑ์ควรออกแบบให้มีอัตลักษณ์ที่สื่อถึงชุมชนต้นกำเนิดของสินค้า ออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีคุณภาพ สะดวกต่อการใช้งานและมีตราสัญลักษณ์ของท้องถิ่น

2. จัดทำสินค้าเป็นชุดของขวัญของฝากหรือของที่ระลึกที่เป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ลูกค้าตัดสินใจซื้อ และขยายตลาดโดยนำสินค้าไปร่วมขายหรือเปิดตัวตามงานเทศกาลของจังหวัดในพื้นที่

3. จัดกิจกรรมอบรมเสริมความรู้ให้กับตัวแทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในเรื่องของการถนอมอาหารหรือการยืดอายุของสินค้า เนื่องจากสินค้าที่ทำการผลิตมาส่วนใหญ่เป็นอาหารแปรรูปที่มาจากธรรมชาติ มีช่วงอายุหรือระยะเวลาที่สั้นทำให้เกิดการเปลี่ยนสภาพเน่าเสียได้ง่าย

4. การโฆษณาประชาสัมพันธ์และการส่งเสริมการขาย สามารถนำเทคโนโลยีสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ มาใช้ในการพัฒนาการตลาดของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าของกลุ่มได้

### ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาสินค้าประเภทเครื่องจักรสานเพิ่มเติมเนื่องจากในเขตพื้นที่ ตำบลปากน้ำ อำเภอบางคล้า มีสินค้าประเภทเครื่องจักรสานและสินค้าจากผ้า ที่ชุมชนยังคงมีความต้องการให้ช่วยผลักดันสินค้าดังกล่าว

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในท้องถิ่นใกล้เคียงกัน หรือมีการผลิตแปรรูปสินค้าในกลุ่มที่คล้ายคลึงกันเพื่อนำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบกับหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อประโยชน์และเป็นแนวทางการสร้างคุณค่าตราสินค้าวิสาหกิจชุมชน

3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนที่มีการพัฒนาผ่านกระบวนการเชิงบูรณาการร่วมกันของเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

## องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากที่ผู้วิจัยได้ทำการสนทนากลุ่มกับตัวแทนวิสาหกิจชุมชน ตำบลปากน้ำ อำเภอบางคล้า ได้แลกเปลี่ยนข้อมูลในเรื่องของวัตถุดิบที่นำมาผลิตขนมหมี่กรอบเป็นวัตถุดิบจากธรรมชาติ ซึ่งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้รับซื้อวัตถุดิบจากเกษตรกรในท้องถิ่นเป็นการสร้างรายได้ให้กับครัวเรือน เช่น ฟักทอง ข้าวไรซ์เบอร์รี่ มันม่วง มันเทศ สับปะรด มะเขือเทศ เป็นต้น โดยสามารถนำมาเป็นส่วนประกอบคือสีให้กับขนมหมี่กรอบโดยการคั้นน้ำแล้วนำไปเป็นส่วนผสมกับน้ำขอสในการผัดหมี่หลังจากที่ได้ทอดหมี่กรอบไว้ และส่วนประกอบที่จะทำให้หมี่กรอบมีรสชาติหวานกำลังดีและมีกลิ่นหอม คือการเลือกใช้น้ำตาลมะพร้าวแทนการใช้น้ำตาลทราย

## เอกสารอ้างอิง

- จารุวรรณ เหมยากร. สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.). เขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2564 จาก <https://eeco.or.th/th>.
- จิตจิรา ไชยขวัญ. (2555). ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนของสมาชิกในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร. วิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ณัฐนันท์ ศูนย์จันดา. (2566). การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติบ้านพุบอน ตำบลแก่งกระจาน อำเภอกำแพงแสน จังหวัดเพชรบุรี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี 12(3), 117-126.
- ทรงยุทธ ตันวัน และรัชดาพร บุญกอง. (2566). การพัฒนาผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ด้านการแปรรูปอาหารเพื่อสุขภาพจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดสนุ (สกลนคร นครพนม มุกดาหาร). วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม 7(1), 112-126.
- พระมหาสุริยัน อุตโตโร,พระมหาสิงห์ณรงค์ สิรินทรเมธี,พระสฤทธิ์ สุ่มโน,พระพัฒนพล สิริสุวณโณ, และพระวชิรทอง สุภทโท. (2562). การพัฒนาเทคนิคและกระบวนการถนอมอาหารตามภูมิปัญญา ท้องถิ่นของวิสาหกิจชุมชนบ้านโนนกاهหลง อ.พิบูลมังสาหาร จ.อุบลราชธานี. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์ 6(1), 381- 396.
- สวิษฐา บุญโสด, บำเพ็ญ เขียวหวาน และ นารีรัตน์ สิริสาร. (2562). แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง. การประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 16 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน วันที่ 3-4 ธันวาคม 2562.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.).(2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. Online เข้าถึงได้จาก<https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=index>.